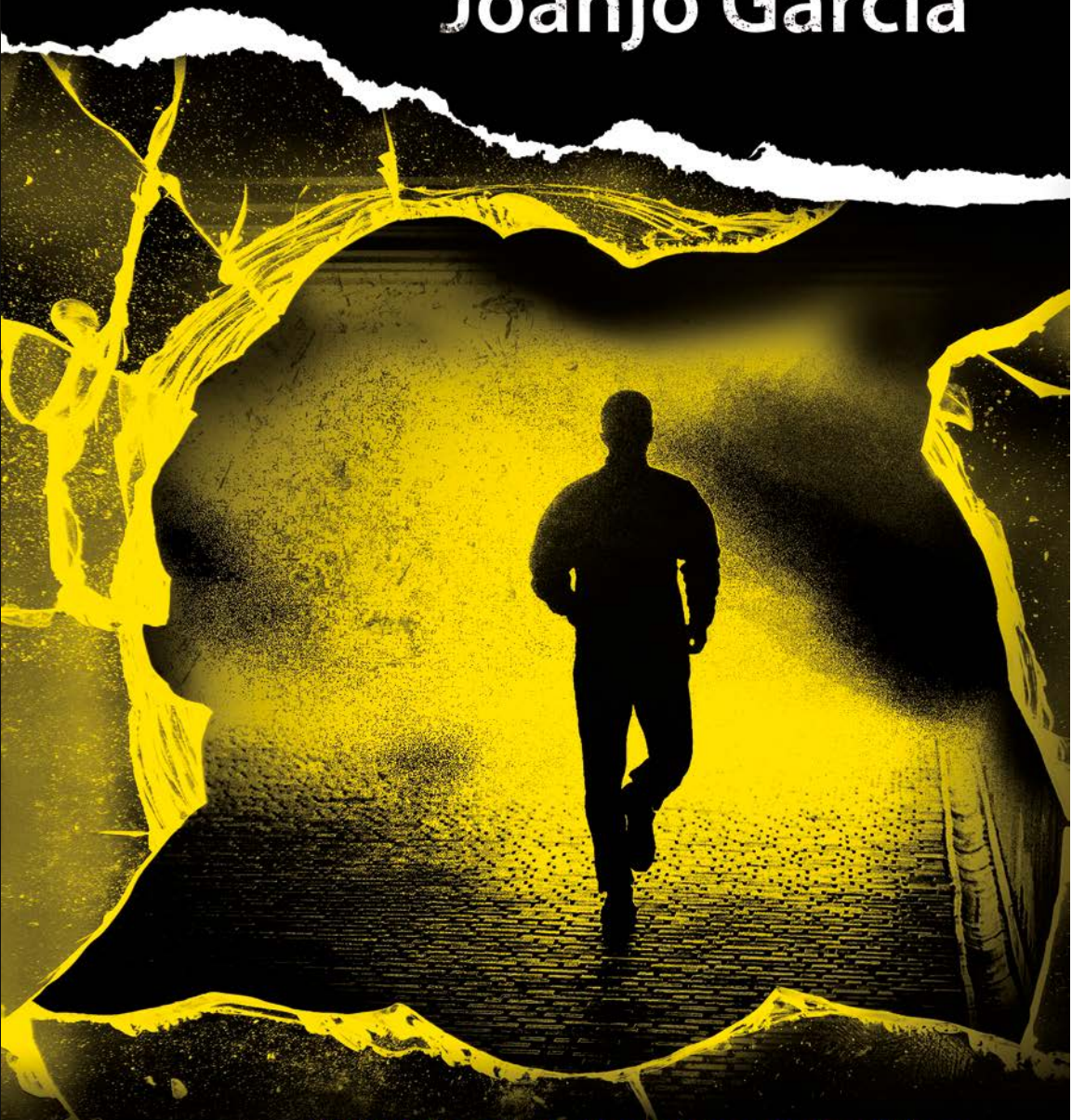

TOTA LA TERRA ÉS DE VIDRE

Joanjo Garcia

XXVII Premi de Narrativa «Antoni Bru»

La setmana que Adrià Fabré es va fer adult la començà en una de les cafeteries de la plaça de la Mare de Déu. Era vint-i-huit de juny del 2012 i el món no semblava tenir gaire més futur. L'ambient de la ciutat estava prenyat del pessimisme que vomitaven les notícies.

Les televisions, els diaris i les emissores de ràdio centraven les programacions respectives en la crisi que sacsejava el país. Els rumors de la intervenció europea i el rescat a l'estat espanyol ocupaven les tertúlies informatives, amb tant d'èxit que havien contagiats els ciutadans. La prima de risc, en un ascens imparable, gravitava en l'horitzó com una parca amb la dalla esmolada. I tanmateix, les rutines quotidianes de la gent permetien aquell *impasse* que sovint anomenem supervivència.

En seure en un dels tamborets, improvisà un massatge sobre el rostre, es gratà les celles per desterrar la son que hi habitava i s'engolí un llarg badall incontenible.

–Una aigua –demanà al cambrer que l'observava amb curiositat. L'empleat sobrepassava la cinquantena, tenia certa còlera en el gest i una desconcertant mansuetud en la parla.

–Natural o freda?

–Natural.

L'home li dedicà un somriure inexpressiu mentre li parava al davant una copa i una ampolla diminuta. Natural? Podia haver-hi alguna cosa més antinatural que aigua envasada sense refrigerar mentre els carrers bullien de calor?

Adrià, amb el dit índex, bandejà la copa lentament i acabà l'ampolla amb un parell de glops llargs.

–Una altra aigua –i féu una ganyota al cambrer, com si diguera: ja ho sé, ja ho sé que no va amb tu, però sou una colla d’estafadors.

L’home l’observà un moment com si endevinara el pensament que subjeia darrere del gest fastiguejat. Adrià, en canvi, fintà la mirada i es dedicà a repassar l’etiqueta de l’aigua. De feia mesos una de les seues obsessions repetides era llegir el residu sòlid de l’aigua que prenia. Carme, la seua germana, li havia parlat de com moltes de les marques mantenien uns límits poc recomanables. Des del seu embaràs, Carme intentava compartir tota mena de consells *new age* perquè duguera una vida saludable. Però, tots els esforços fraternals queien en el buit del seu escepticisme. Només li quedaven xicotetes restes d’aquells raonaments estrafolaris. Som aigua en un seixanta-cinc per cent, li havia dit ella, els residus ens arrelen i ens contaminen la puresa. Un seixanta-cinc per cent d’aigua. Des d’aquella revelació, Adrià no havia pogut deixar de veure’s com una onada a la recerca d’una platja plàcida, tot i que només trobava, a cada colp de mar, el rocam d’una escullera.

–Natural o freda? –insistí el cambrer que encara romania plantat al seu davant. El to d’ironia dissimulat que ocultava un: estafadors? Vosaltres que sou imbècils.

–Deixa-ho estar –reaccionà–. Posam un café. Un café del temps –tot acceptant la derrota.

–Li passa res a l’aigua? –cert sarcasme s’escolà a la pregunta.

Adrià preferí correspondre la impertinència amb una indiferència silenciosa. Quan l’home tornà amb el café van creuar les mirades com si s’amidaren. Cap dels dos digué res i el cambrer tallà la tensió començant a xiular una cançó que Adrià va entendre com una proposició de pau transitòria en aquella batalla infantil.

La ciutat és així, pensà, ones que s’estavellen contra unes altres ones, una marea incessant de converses que callem. Hi

existeixen milers de diàlegs no explícits, centenars de duels callats. Davant d'aquests casos, Adrià s'havia ensenyat a restar impassible, carregar-se del mateix llenguatge mut i mantenir també una agressivitat transparent per respondre. La ciutat era violenta, però rarament la ira esclatava. Els valencians, malgrat les afeccions a la pirotècnia, compartien amb la resta d'humans el seixanta-cinc per cent d'aigua. Al remat, pólvora mullada.

La ciutat era violenta, contenia milers d'intercanvis que no s'articulaven mai amb paraules. És una sort que silenciem el que pensem, raonà Adrià mentre fullejava el diari, em trencarien la cara un parell de vegades al dia. És una sort, es repetí mentre observava de reüll dues joves turistes de pell blanquíssima que seien en una taula a la seua dreta, em trencarien el cor cada vint minuts.

Feia calor al carrer i a dins el conjur de l'aire condicionat tenia un efecte limitat. Al cel, el sol lluïa radiant mentre s'enfilava cap al zenit del dia. Una brisa lleugera atorgava al matí una humitat enganxosa. La plaça de la Seu era plena de turistes que transitaven perduts. La majoria es distreïa fent-se fotos als peus del palau de la Generalitat, a la font del Túria, a la porta gòtica de la catedral. Turistes; ones perdudes d'unes altres platges.

El brunzit del mòbil en la butxaca el va traure d'aquelles disquisicions sense trellat.

—Per on pares? —crià la veu d'Alvarado a l'altra banda de la línia.

—Al costat de la catedral.

—Segur? —amb un reneq postís.

—Sí —i va fer un glop curt al café per empassar-se les ganes de protestar per l'esbroncada que intuïa—. A punt de començar la faena.

—Adrià, escolta —Alvarado adoptà un to pedagògic que li era impropï del seu caràcter geniüt—. Val més que agafes lloc i faces bones fotos.

–Traaanquil, conec l'ofici –replicà.

–Bah, no sé què us penseu els joves. El text ha d'estar per a dimecres a tot estirar. I vull l'horòscop abans de les cinc!

–Ja l'he enviat –mentí Adrià mentre escurava el café.

Acabar l'horòscop... Era això. Per això li havia telefonat. Pel fotut horòscop. L'article els importava ben poc, raonà amb decepció després de penjar. Al diari en devien tenir un bon grapat sobre la taula. Acabar l'horòscop... Ho havia pensat abans de marxar de casa. S'havia dit: després, quan tinga una estona. Al cap i a la fi, només li faltava Àries. Àries, el seu zodíac.

Agafà un tovalló de paper i, sense traure l'ull de les cames d'una de les turistes de pell lletosa, dibuixà el pictograma del mardà i marcà tres interrogants: salut?, diners?, amor? Cada dia que s'hi enfrontava li feia la sensació de marcar-se la sort, de fer trampes a l'avenir. Un futur que, en el terreny professional, passava per aquella faena idiota; l'únic vincle fix que l'unia al diari *Crònica*s més enllà d'algun monogràfic esporàdic. A l'espera de meréixer un ascens laboral, s'acomentava amb aquella ocupació de fogueig que havia aconseguit l'estiu anterior. Al principi, li resultà divertit. Un principi que se circumscribia als tres primers dies. Un any després encara li semblava increïble omplir les breus caselles de la roda astral. A més, a qui carall li importaven les quatre ratlles del zodíac? Salut, diners, amor? A tothom. Ara i sempre.

Pagà sense haver pogut trobar les paraules per on començar a escriure. El cambrer es limità a acomiadar-se amb un lleuger bon dia, mentre s'eixugava la suor del front amb el canell. Adrià va arrugar el tovalló i féu la darrera mirada a les dues xicones que xarraven a la taula. Trobar les paraules: clau i misteri.

Va travessar la plaça per aconseguir una bona posició de partida. Sabia bé que tots els advertiments d'Alvarado eren certs, la cerimònia durava molt poc i la gent s'amuntegava tan sob-

tadament que resultava impossible remuntar posicions entre la multitud. Ho havia comprovat la setmana anterior. De fet, tenia unes quantes fotos en reserva per si les coses venien mal dades. I una miqueta sí que venien mal dades. Quan s'hi acostà ja hi havia gent concentrada al voltant de la porta. Un parell d'homes fornits, amb sengles gorres desgastades de capità de vaixell, traslladaven pesadament les cadires entapissades i les disposaven dins el semicercle delimitat per una xicoteta tanca de ferro. A cada butaca feien un esbufec sonor i es preniën una pausa. La suor que els regalimava contagià Adrià. Desenfundà la càmera i anà fent fotos de les cadires buides des de diversos angles. En un parell inclogué les cares de les turistes de pell blanquíssima amb qui havia coincidit a la cafeteria. Alienes al muntatge cerimonial contemplaven absortes les escultures de la porta dels Apòstols, amb una concentració muda i una serenor abissal.

Setmanes enrere, conscient que sobre el Tribunal estava tot dit, havia pensat que el fil conductor del reportatge serien les mirades. Allò important consistia a buscar una òptica original. Era el 2012 i estava tot dit de pràcticament qualsevol cosa. Ser periodista s'assemblava molt a pegar colzades per guanyar-se un lloc diferent des d'on guaitar els fets. Almenys així pensava Adrià la setmana que es va fer adult.

Els membres del tribunal, vestits amb una brusa senzilla, de dol rigorós, avançaren, a pas lent, els escassos deu metres que separen la Casa del Vestuari de les escales de la seu. Mentre el Micalet anunciava el migdia, tots, d'una forma teatral, van seure. Davant les desenes d'objectius que els disparaven instantànies, els sequiers del tribunal intentaven mantenir certa actitud magnànima. Malgrat això, no podien dissimular els seus orígens, més o menys, humils. Els seus rostres estaven solcats per arrugues profundes de treballar la terra al sol i els seus somriures impostats en reflectien el castic.

Sobre les esquenes vinclades per anys de faenes carreguen la fama de compondre la institució jurídica en funcionament més antiga d'Europa, havia escrit a l'article Adrià. Per a qualsevol d'ells formar-ne part completa el somni d'una vida.

No obstant això, quan s'acostà mitjançant el zoom a les seues mirades no va poder trobar la il·lusió que els pressuposava. Aquells ancians de pell assaonada per les inclemències de l'oratge semblaven immunes als somnis, sempre trencadissos i efimers.

«La vocació ferma i duradora del Tribunal n'ha sigut la supervivència. Vingueren els cristians i Jaume I li donà carta de naturalesa. S'extingí el regne, i els Furs, i el Tribunal es mantingué dempeus. La invasió francesa, l'estat liberal, els conflictes civils del XIX, els cops d'estat del XX, la guerra del 36... i els jurats han romàs fidels a la cita setmanal de dijous al migdia.

Passen les lluites, els polítics, les batalles... Tot es marceix excepte la certesa que demà caldrà regar la terra. La supervivència del Tribunal s'ha basat en aquesta estricta necessitat i, sota l'emparedat de l'església que li dóna recer, permet el manteniment de l'idioma propi, de les mesures naturals del país, i, d'una manera simbòlica, de la moneda del regne.

El mecanisme no pot ser més senzill: huit representants, un per cada séquia, exerceixen de jurats davant dels seus iguals. Cada dijous, des de fa segles, prenen testimoni oral a denunciats i acusadors a la veu de: –Calle vosté, parle vosté–. Després d'una breu exposició oral, els jurats deliberen el cas i anuncien el veredict. No hi ha possibilitat d'apel·lació i cap cas crea jurisprudència. El Tribunal és això: l'aportació valenciana a l'autogestió, com l'aparcament en doble filera ho és al socialisme real...

La cerimònia comença amb la crida dels acusats per part de l'agutzil.»

–Denunciats de la séquia de Quart –s'alçà una veu enèrgica–. Denunciats de la séquia de Quart...

Els turistes semblaven encisats mentre l'oficial repassava els noms de les séquies, però cap de les crides era eficaç.

«Després de la construcció de la presa de Benaixeve, a mitjans dels cinquanta, i la consegüent regulació del cabal del Túria, els plets van caure en picat. Les dècades posteriors han vist créixer la ciutat fins a uns límits inimaginables, que li han usurpat terres de la seua jurisdicció. Hui l'horta llangueix ferida de mort fins al proper batec immobiliari. Sobre el Tribunal plana aquesta mateixa amenaça: l'extinció física.»

En el moment que demanaven pels denunciats de la séquia de Rascanya s'aixecaren unes veus a l'esquena d'Adrià. Se sentiren protestes en idiomes forasters perquè algú tractava d'obrir-se pas entre els presents. Les espentes es contagiaren entre la gentada.

—Denunciats de la séquia de Rovella —crirava vanament l'agutzil—. Denunciats de la séquia de Rovella... —el seu esforç s'estavellà contra el silenci.

Amb tranquil·litat, l'oficial es va girar cap al president del tribunal, es descobrí i anuncià l'obvietat:

—Senyor president, no hi ha denunciats.

—Molt bé —digué la veu solemne del president—. S'alça la sessió.

Ja està?, reclamà algú. S'ha acabat?, preguntava un altre incrèdul. Els espectadors decebutos repetien interrogants semblants en to de queixa mentre Adrià disparava les últimes fotos. Llavors succeí. Quan concentrava la mirada en la petita finestra del visor, escoltà una explosió que fuetjà l'aire humit del migdia, una detonació a la seua esquena que trencà la calma absurda de la gent que es retirava, un espetec que fendí l'espai. Sentí, simplement, un *pum* rabiós que s'imposà als murmuris. I, sense temps de reaccionar, un altre i un altre i un altre. Entre el quart i el cinqué tret, va perdre el compte mentre intentava mantenir l'equilibri amenaçat per la sobtada estampida humana. Sentí,

sense deixar de prémer el disparador de la càmera, com unes mans li pegaven una espenta i, incapaç d'amollar la màquina, que feia fotos a cegues, caigué i redolà per terra. Notà com un peu li colpejà el cap. Sentí la cridòria de la gent espantada. I, de sobte, deixà de percebre, com si el seu cervell se suspenguera i la resta del cos secundara aquella vaga momentània. Era incapaç de sentir res, ni tan sols com un petit cabal de sang li corria per la galta esquerra, des de la cella fins al coll, i li tenyia de morat la samarreta blava. En aquell primer moment tampoc no pogué distingir la cremor de la sang sobre la suor glaçada per l'espant. En canvi, a penes recuperà la lucidesa, pensà en la càmera. Preocupat pel colp que havia rebut, va intentar encendre-la. On, off, on, off, on, off... I cap de les vegades la càmera va respondre.

–Estàs bé? –va dir una veu, de respiració mig tallada, que li resultà estranyament familiar.

Adrià va alçar la vista cap al rostre que havia pronunciat la frase de preocupació. No pogué veure-hi res, només trobà una llum que el va enlluernar. La ceguesa fugaç li despertà el sentit del tacte. Instintivament es posà la mà dreta al cap i es despenjà els cabells tractant de localitzar el trauc d'on li rajava la sang. Procura respirar amb més calma, es digué. Exhalà. Va fer una glopada profunda d'aire i notà una punxada a les costelles. Malgrat el dolor, però, se sentí content que, per fi, els seus membres li obeïren el pensament.

–Sí, estic bé –i reconegué el cambrer de gest colèric i parla calmada, que feia una estona l'havia atès a la cafeteria i que ara havia invertit aquells adjectius.

S'alçà d'un bot per demostrar-se una agilitat que li va respondre a mitges. Una altra fiblada marcà els límits del seu optimisme. Va fer una ullada ràpida. Un parell de dones grans romanien encara a terra, l'una asseguda i l'altra de genolls. Ambdues lla-grimejaven sufocades. Al mig de la plaça tres policies municipals

donaven ordres contradictòries a la gent que cridava esvalotada i removien els braços fent gestos desmesurats i incomprensibles als ulls d'Adrià. En realitat, desmesurats i incomprensibles als ulls de tothom. Tranquil·litat, tranquil·litat, repetien els policies que amb els seus brams histèrics encomanaven nerviosisme. Transitaven de l'un costat a l'altre sense saber ben bé què fer, tret de manar de manera ridícula. El que semblava portar la batuta d'aquell desconcert no parava de parlar pel *walkie-talkie* que li penjava del muscle. Llavors, Adrià parà atenció al seguit de paraules inconnexes que bramava. Tres de cada quatre resultaven insults i la sobrant era, a cada xicotet cicle de renecs, la mateixa: tiroteig. El mot el va despertar una mica de la letargia i passejà la mirada per la plaça. Davant els graons de la porta dels Apòstols, a escassos metres d'on ell havia caigut, un policia, a qui no havia vist, pressionava el pit d'un home gran, estés a terra, vestit amb brusa negra.

—Estàs bé? —el cambrer insistia al costat d'Adrià.

—Sí, sí,estic bé —i li féu una palmada a l'avantbraç com si volguera confirmar el diagnòstic. La veritat era ben diferent. No, no es trobava gens bé—. Sí, sí... —repetí per intentar convèncer-se.

—Deixa'm veure't això —sense que ell entenguera a què es referia, li sostingué la cara i va explorar amb ulls neòfits la ferida de la cella—. No sembla profunda —el cambrer examinà l'eixugamans que li penjava de la butxaca del davantal i, després de doblegar-lo per la part més neta, li la va cobrir. Adrià, encara atordit, es disposà a obeir-lo i seure, quan una paraula li tensa el pensament.

—Tenim un mort —distingí entre la filera de renecs que pronunciava el policia.

La frase li va congelar momentàniament la respiració. Diuen que una notícia no és quan un gos mossega un home sinó quan un home mossega un gos. Això mateix acabava d'esclatar-li

davant del nas. Un home havia pessigat amb les dents un gos, un dels grans. Allà mateix, al bell mig de València, amb una bona queixalada de plom.

Immediatament, Adrià va traure el mòbil per a telefonar a Alvarado, però al cinqué to havia botat el contestador automàtic. Ràpidament teclejà el número del periòdic.

–Diari *Crónicas*, en què puc ajudar-lo? –una veu femenina amb amabilitat maquinal.

–Anna, sóc jo, Adrià –accelerat–. Passa'm amb el *capo*.

–Hola Adrià, em sap mal però el senyor Rodríguez està reunit.

–Què? Passa-me'l. És molt molt –remarcà l'adverbi– important.

–Em sap mal, però acaba d'entrar a una reunió amb una gent de Madrid molt molt –va repetir amb ironia– important. Una cita molt molt esperada. No puc.

–No ho entens! –es desesperà Adrià–. Tinc l'exclusiva de l'any!

–Hummm –per un moment va semblar que s'ho rumiava, però en realitat buscava unes paraules per desfer-se'n–. Em sap mal, no puc jugar-me-la. Fa dies que va darrere d'aquesta gent. La cosa sembla grossa –afegí en to de confidència–. Hui m'ha fet comprar flors per decorar-li el despatx. Rodríguez i flors, imaginat'...

–Tens localitzat Alvarado? –va interrompre.

–Alvarado? Sí, és a la redacció. Dóna'm un segon, te'l passe.

Un to. Dos tons. Adrià ordenà en aquella pausa tot el que volia explicar-li mentre contemplava, de nou, l'escenari. Havia anat a asseure's a un costat de la porta de la Basílica. Suficientment prop per no perdre detalls dels successos. Prudencialment lluny per poder mantenir una conversa normal. Des d'allà va veure com arribaven un cotxe patrulla i mitja dotzena de policies en motocicleta. Els observà desplegar una cinta que barra-

va el pas pel carrer del Micalet i el de l'Obra Nova. Era faena inútil. La gent feia la volta pel carrer de l'Almodí, pujava per Navellos, arribava des de Cavallers. La plaça de la Seu s'omplia més ràpidament del que podien controlar. La policia també disposà una mena de guàrdia a la porta de la Casa del Vestuari, on s'havien refugiat la resta dels sequiers. Dos agents, amb les pistoles desenfundades, miraven cap a tots els costats. Tots dos mantenien les armes apuntant a l'aire i feien una imatge entre còmica i grotesca. De lluny se sentia udolar unes sirenes.

–Adrià, on collons hi ha l'horòscop! –bramà a l'altre costat de la línia.

–Alvarado. Escolta'm amb atenció –maldà per asserenar-lo–. Tinc la notícia de l'any.

–Què?

–Acaben de matar un jurat del Tribunal de les Aigües. M'han dit que el gran *jefe* està en una reunió. Trau-lo d'allà com siga. Necessitem parlar amb ell. Açò és notícia de portada.

–Què? –Alvarado encara incrèdul. No debades, a la redacció, li deien, d'amagat, Mr. Què–. Tens fotos?

–No ho sé, això és una altra història. He trencat la càmera.

–La càmera? Collons Adrià, collons... –els més procaços l'havien batejat Mr. Quècollons, a Alvarado.

–Escolta, no perdes temps. Heu de penjar la notícia en portada al web. És la notícia de l'any! Que no ho veus?

–Collons, espera. Ara intente parlar amb Rodríguez.

–Collons! –i li fou impossible no contagiar-se de la grolleria. Penjà. Tornà a ordenar-se respirar a poc a poc. Va aspirar intentant seguir el ritme del seu abdomen. Quan ho aconseguí s'adonà que era el cor el que el feia tremolar. Darrere de les costelles batejava amb tanta força que podia sentir cada colp, com si desitjara trencar-les i eixir-se'n del cos per investigar què havia passat. He de vigilar el pols, raonà Adrià. I, tan-

mateix, va comprovar posant-se la mà al pit que bombava brusquement. El cor no és com la respiració, no se li poden donar instruccions.

Les sirenes invisibles es transformaren en llumenetes de colors que intentaven esquarterar la claror del dia. Hi van arribar dues ambulàncies amb segons de diferència. Adrià va veure com els serveis d'urgències corrien cap al cos que havia rodejat la policia, però ni tan sols van provar de reanimar-lo. Hores més tard les notícies en donarien detalls: els cinc projectils havien fet diana, tres dels quals l'encertaren al pit. Una manta sobre el caigut va ser l'única teràpia possible. Després d'estendre-la i d'una pausa d'avaluació de l'escenari van començar a atendre les persones que presentaven alguna contusió a causa de les diferents costellades, bacs i atropellaments entre vianants.

—Ací, ací—cridà una veu al seu costat.

Quan Adrià volgué adonar-se'n, tenia dos sanitaris examinant-li la ferida. Intentà escapolar-se dient que no era res. L'hemorràgia de la cella, sense parar de sagnar, li contradigué la voluntat.

—Hem de cosir-te—van concloure sense escoltar-lo.

Enmig de la sutura li tornà a sonar el mòbil.

—Adrià, ja m'ha dit Alvarado—se li avançà Rodríguez sense deixar-lo contestar—. Estàs bé? Escolta, Reig ja va cap allà. Quan arribe vull que li dones totes les dades. Ell se n'encarregarà.

—Què?—protestà Adrià—. La notícia és...

Rodríguez no li va permetre reivindicar-se com a propietari de l'exclusiva, quan anava a incloure el possessiu a la conversa el pronom va caure sobre Alvarado.

—...meua.

—Què? Adrià? Adrià, em sents? Tens alguna manera d'enviar-me unes línies? Pots dictar-me alguna cosa?

—Sí, sí... Tinc el mòbil.

–Para atenció. Dues-centes paraules. Dues-centes i per a fa cinc minuts. No li digues res a Rodríguez. D’acord?

–D’acord –i pensa: Alvarado! Per això també li diuen Mr. Quècollons.

–Ah, una per una. Quan acabes vull l’horòscop per a ara mateix. D’acord?

Adrià li concedí el pacte, encara que sabia que no era una per una. Era un favor unilateral i una confiança magnànima que li atorgava Mr. Què. I s’hi aplicà. Va obrir un document i el va anar omplint amb el teclat diminut del mòbil, allà mateix, contra el mur de la Basílica. A penes va enviar-lo telefonà directament al redactor.

–Alvarado, ja està.

–D’acord Adrià. Ara l’horòscop.

L’horòscop, el maleït horòscop... Enmig d’una turba de curiosos i d’una legió de policies es disposà a pagar el deute que acabava de contraure amb el seu redactor.

En Alvarado pensava Adrià quan va obrir el document que a casa no havia conclòs. D’una revolada assaltà l’últim signe. «La setmana no acaba. Tot just deu començar si saps transformar els desafiaments en oportunitats. Salut: tindràs un xicoteta lesió, com un advertiment del destí. No res, compassa la respiració i vigila el cor. Diners: no deixes de preocupar-te’n, però no els faces el centre de la teua vida. Amor. Ibídem Salut, ibídem Diners.»